

Motion till riksdagen 2019/20:1845

av **Mats Wiking (S)**

Höjd ambitionsnivå på fritidshemmen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att höja ambitionsnivån på fritidshemmen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag tillbringar många elever i de lägre åldrarna ofta lika mycket, eller mer, tid på fritidshemmet som i förskoleklassen eller skolan. Trots det är resurstilldelningen till fritidshem betydligt snålare än till grundskolan. På tjugo år har personaltätheten minskat med 80 procent. Barngrupperna har under samma period vuxit med tio barn. Idag är över 80 procent av alla 6–9-åringar inskrivna på fritids, men bara 22 procent av tio- till tolvåringarna.

Samtidigt har en ny läroplan för fritidshemmen införts 2017. Bland annat tydliggjordes fritidshemmets undervisningsuppdrag. Skolverkets uppföljningar visar dock att det finns stora utmaningar och att fritidshemmen idag har bristande förutsättningar för att förverkliga innehållet i läroplanen.

Ett av de största hindren för att läroplanen ska bli verklighet i fritidshemmen är den låga behörigheten hos medarbetarna. Endast en fjärdedel, 24 procent, av de anställda i fritidshemmen är behöriga att undervisa i fritidshemmet.

Därför är det glädjande med regeringens ambitionsnivå att höja statusen genom att införa lärarlegitimation även på fritidshem, vilket i så fall borde få fler att vilja utbilda sig.

Utbildning av personal är bra men räcker inte. Vi vet att fritidshemmen kan spela en avgörande roll för elevers framtid, både när det gäller att höja skolresultaten och att skapa bättre förutsättningar för de barn som har sämre tillgång till sociala och ekonomiska resurser utanför skolan. Därför är det viktigt för fritidshemmet att kunna höja de pedagogiska ambitionerna och anpassa verksamheten efter de enskilda barnens behov.

Enligt nu gällande läroplan skall fritidshemmen komplettera förskoleklass och skola. Detta innebär att hela skoldagen, inklusive fritidshem, skall ses som en helhet. Det är

därför viktigt att personal i skolan, förskoleklass och fritids har en gemensam agenda, där man tar just hänsyn till den enskilde elevens behov.

För att klara detta krävs att personalen på fritidshemmen får tid till planering, både individuellt och tillsammans med kollegor. Gemensam planeringstid med skola/förskoleklass är avgörande för att verksamheterna ska dra åt samma håll. I läroplanen för fritidshem har det förtydligats att skolan och fritidshemmen ska ha en kontinuerlig och ömsesidig samverkan för att skapa sammanhang i elevernas lärande. Sju av tio fritidshemspersonal menar ändå, i Skolverkets uppföljningar, att lärarna i grundskolan/förskoleklassen samverkar med personalen i fritidshemmet i ganska eller mycket liten utsträckning.

Här bör rektorns uppdrag förtydligas så att uppdraget också gäller att leda samverkan mellan grundskolan/förskoleklassen och fritidshemmet.

För att de ska vara ett gott komplement till skolan/förskolan bör också alla barn ges möjlighet att vara inskrivna på fritidshemmen. Idag är det inte så. Har barnet föräldrar som inte förvärvsarbetar, som studerar eller är föräldralediga blir barnet av med sin fritidsplats. Därför bör ambitionen vara att erbjuda alla som önskar det plats på fritids. Ett ytterligare hinder för en del familjer är avgiften. Speciellt i utsatta områden är det många föräldrar som väljer bort en plats på fritidshem på grund av att de helt enkelt inte har råd. Här bör regeringen se över vad en avgiftssänkning eller nolltaxa på sikt skulle innebära för dessa familjer.

I sitt program för jämlik hälsa har LO lyft upp att fritidshemmens uppdrag behöver stärkas. LO ser att en höjd kvalitet med mindre barngrupper och ett tydligare ansvar för inläring skulle stärka fritidshemmens roll. I detta har LO myntat begreppet "Lärfritids" och menar med detta att det finns kompetens på fritidshemmen att vara ett gott komplement när det gäller lärandet. LO pekar också i sin rapport på att ett sätt att ge förutsättningar för alla barn att gå på fritidshem är att göra verksamheten avgiftsfri.

Mats Wiking (S)